

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ

Broj: P.P. – 30-03-1985/13-2
Zagreb, 04. studenog 2013.

mr. sc. Orsat Miljenić, ministar
Ministarstvo pravosuđa

Zagreb, Ulica grada Vukovara 49

Predmet: Nacrt konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku
- mišljenje, dostavlja se

Vaš broj - KLASA: 011-01/12-01/28; URBROJ: 514-05-01-13-78

Poštovani gospodine ministre,

Slijedom Vašeg dopisa od 24. listopada 2013. godine, dostavljamo Vam mišljenje Ureda pučke pravobraniteljice na Nacrt konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku.

Smatramo da Nacrt konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, kao što smo već prethodno naveli u mišljenju upućenom Ministarstvu pravosuđa 30. kolovoza 2013. godine, predstavlja poboljšanje u odnosu na važeći Zakon o kaznenom postupku (u daljnjem tekstu: ZKP). To poboljšanje, između ostaloga, ogleda se u uravnoteženju kaznenog procesnog prava, učinkovitijoj sudskoj zaštiti te boljim procesnim garancijama u prethodnom postupku, ali i mnogim drugim odredbama.

Međutim, imajući na umu točku II. Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku iz srpnja ove godine, u kojoj se, između ostaloga, navodi da: *„Osim obveze izvršenja odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, određene izmjene i dopune koje se predlažu ovim Zakonom, nastale su kao rezultat praktične primjene ZKP/08. Naime, ZKP/08 sadrži mnoge nove odredbe i nove institute koje valja pratiti u praktičnoj primjeni te ih, ako na to ukaže praksa, valja izmijeniti ili dopuniti u cilju optimizacije pravila*

kaznenog postupka.“, smatramo da je ovako opsežnom novelom nužno trebalo obuhvatiti i odredbe Glave IX kojima se propisuje izvršenje istražnog zatvora i postupanje sa zatvorenicima, na što smo, također ukazali u našem mišljenju iz kolovoza 2013. godine.

Nadalje, uvažavajući činjenicu da Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku još nije usvojen, a da je do 15. prosinca 2013., odnosno roka koji je postavio Ustavni sud, preostalo tek nešto više od mjesec dana, smatramo da će *vacatio legis* biti prekratak. Pri navedenom, valja imati na umu da se učestale izmjene te paralelno primjenjivanje nekoliko ZKP-a i dva Kaznena zakona može negativno odraziti na pravnu sigurnost.

U nastavku teksta slijede prijedlozi i amandmani:

Uz članak 39.

Smatramo kako je članak 75. stavak 4. potrebno suštinski izmijeniti budući da je kontradiktoran i nelogičan. Naime, iz njega proizlazi da će osoba koja vrši nadzor, nakon što utvrdi postojanje okolnosti iz okolnosti iz stavka 2., prekinuti razgovor i o tome odmah obavijestiti državnog odvjetnika koji će odmah, a najkasnije u roku od sat vremena od prekida odlučiti o nadzoru razgovora. Dakle, uzme li se u obzir da je razgovor između uhićenika i branitelja nesmetan i slobodan, postavlja se pitanje temeljem čega osoba, prije nego što državni odvjetnik donese rješenje o nadzoru, nadzire razgovor. Ukoliko je rješenje o nadzoru već doneseno, koji su razlozi za prekidanje razgovora do donošenja novog rješenja o nadzoru. Također, nejasno je što će biti u situaciji u kojoj osoba koja temeljem rješenja nadzire razgovor, prekine razgovor no sud u roku iz stavka 5. ne donese odluku. U tim situacijama, do tada nadzirani razgovor, morao bi se sukladno stavku 5. nastaviti bez nadzora. Slijedom navedenog, stavak 4. potrebno je logički usuglasiti s ostatkom članka.

Uz članak 53.

U članku 108.a stavku 1. predložimo izmijenjeni tekst točke 8., tako da glasi:

8) pravu na liječnički pregled,

Obrazloženje:

Ograničavanje prava uhićene osobe isključivo na hitnu medicinsku pomoć, u suprotnosti je s usvojenim međunarodnim standardima. Naime, Republika Hrvatska stranka je Međunarodnog pakt o građanskim i političkim pravima koji u čl. 12. propisuje da države članice priznaju svakome pravo na uživanje najvišeg mogućeg standarda tjelesnog i duševnog zdravlja. Nadalje, Europski odbor za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) u više je navrata ukazivao na nužnost dostupnosti zdravstvene skrbi. Tako se primjerice u Standardima CPT-a (CPT/Inf/E (2002), Rev 2011), u dijelu koji se odnosi na lišavanje slobode od strane policije u točki 34, navodi da je pravo na liječnički pregled jedan od temeljnih zaštitnih mehanizama od mučenja, neljudskih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja, koji se treba primjenjivati od trenutka lišavanja slobode. UN Odbor protiv mučenja u Općem komentaru br. 2.: „Implementacija čl. 2. od strane država članica“ (General Comment No. 2: Implementation of Article 2 by States Parties, 2008.) u točki 13 navodi da se

određena temeljna jamstva primjenjuju na sve osobe lišene slobode. Jedno od tih jamstava je pravo na neovisnu medicinsku pomoć. UN Pododbor za sprečavanje mučenja (SPT), u jednom od svojih izvješća (CAT/OP/SWE/1, p.64, 2008.), naglašava da je nužno, iz aspekta sprečavanja mučenja, zakonom jasno propisati obveze policijskih službenika prema osobi koja se nalazi u njihovoj nadležnosti. Na taj način ne samo da se omogućava osobama lišenim slobode da na u potpunosti koriste svoja prava, već se izbjegava rizik da policijski službenik, temeljem svoje diskrecijske ocjene, omogućava restriktivno korištenje prava. Stoga SPT naglašava da pravo na pristup liječniku mora biti striktno propisan, o čemu osoba lišena slobode mora biti obaviještena. Jednako tako, u točki 24. UN-ovih Načela zaštite svih osoba koje su na bilo koji način pritvorene ili zatvorene (Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment, A/RES/43/173) propisano je da će se svakoj pritvorenoj ili zatvorenoj osobi, u što kraćem roku nakon prijama u mjesto za smještaj osoba lišenih slobode, ponuditi odgovarajući besplatan liječnički pregled, te u slučaju potrebe odgovarajuća medicinska skrb.

Slijedom svega navedenog, smatramo da uhićena osoba treba imati pravo na liječnički pregled, a ne samo na hitnu medicinsku pomoć.

Uz članak 77.

U članku 184.a predlažemo izmijenjeni stavak 2., tako da glasi:

(2) O uskrati prava na uvid u spis iz stavka 1. ovog članka do optuženja odlučuje državni odvjetnik obrazloženim rješenjem. Okrivljenik ima pravo na žalbu protiv rješenja u roku od tri dana. Žalba se podnosi državnom odvjetniku koji će ju odmah uz navođenje razloga uskrate uvida u spis, dostaviti sucu istrage. Okrivljenik nema pravo uvida u obrazloženje državnog odvjetnika. O žalbi okrivljenika odlučuje sudac istrage u roku od 48 sati. Odluka suca istrage kojom odbija žalbu okrivljenika dostavit će se okrivljeniku bez obrazloženja, a državnom odvjetniku s obrazloženjem.

U članku 184.a predlažemo razmotri skraćivanje vremena uskrate uvida iz stavka 3.,

Obrazloženje:

Člankom 184.a stavkom 2. predviđena je uskrata uvida u spis predmeta o kojoj odlučuje državni odvjetnik, rješenjem koje ne mora biti obrazloženo te predviđa ulaganje žalbe. Ukoliko rješenje nije obrazloženo, opravdano je postaviti pitanje na temelju čega i na koji način žalitelj, može s uspjehom osporiti pobijano rješenje. Budući da se radi o uskrati prava na uvid u spis kao jednom od temeljnih prava obrane, smatramo da rješenje mora biti obrazloženo.

Člankom 184.a stavkom 3. propisana je mogućnost uskrate uvida u spis do kraja istrage. Uzimajući u obzir zakonske rokove povezane sa optuženjem, smatramo da takvo ograničenje može predstavljati veliku zapreku za pripremu obrane. Stoga predloženo trajanje uskrate treba skratiti.

Uz članak 103.

U članku 216. predlažemo uskladiti stavke 1. i 2., budući da je ovako formuliran, nomotehnički i suštinski nejasan i u suprotnosti sam sa sobom. U stavku 1. propisano se kako se istraga provodi za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od pet godina dok je u stavku 2. propisano kako se istraga mora provesti ako postoji osnovana sumnja da je okrivljenik počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora teža od petnaest godina ili kazna dugotrajnog zatvora. Smatramo da iz predložene odredbe nije dovoljno jasno kada se istraga mora provesti. Je li to u slučajevima iz stavka 1. ili iz stavka 2., jer zakonska stipulacija „istraga se provodi“ i „istraga se mora provesti“ predstavlja sinonime.

Uz članak 115.

U članku 229. predlažemo dodati stavak 5., koji glasi:

(5) Protekom rokova iz stavka 1. i 2. ovog članka istraga je dovršena.

Obrazloženje:

Mišljenja smo da je, radi pravne sigurnosti, potrebno jasnije naznačiti da istraga ne može trajati dulje od rokova propisanih u stavcima 1. i 2. te da je potrebno propisati da je protekom roka istraga ex lege dovršena.

S poštovanjem,

PUČKA PRAVOBRANTELJICA

Lora Vidović